

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף צט

כפי שלמדנו לעיל - את המשכן כיסו עשר יריעות. חיברו חמש יריעות ל'מחברת' אחת וחמש יריעות ל'מחברת' נוספת. בקצה כל 'מחברת' תפרו לולאות מתכלת, וחיברו את שתי המחברות ע"י קרסים מזהב שהכניסו בלולאות. הלולאות מתכלת היו נראות כרקיע, והקרסים מזהב היו נראים ככוכבים ברקיע.

את היריעות העליונות עשו נשים שהיתה בהם חכמה גדולה, שהן שטפו את העיזים וטוו את השיער בעודו מחובר לעיזים.

אורך העגלה (= העגלות שנשאו בהן את קרשי המשכן) היה חמש אמות, ובין עגלה לעגלה היה מרחק של חמש אמות.

רשות הרבים צריך שתהיה רחבה שש עשרה אמה. הגמרא מקשה שרה"ר שהיתה במשכן היה בה רק חמש עשרה אמה (= שתי עגלות שכל אחת ברוחב חמש אמות שהלכו זו לצד זו, ועוד חמש אמות רווח ביניהם). הגמרא מתרצת שהיתה אמה נוספת - חצי אמה מכל צד לצורך הילוכו של הלוי לסדר את הקרשים שלא יפלו.

משנה: חולית הבור (= אדמה שמוציאים מחפירת הבור, ומניחים אותה סביב הבור כמו חומה) והסלע שהם גבוהים י' טפחים ורחבים ד' על ד' טפחים דינם כרשות היחיד, ולכן הנוטל מהם חפץ ומניחו ברה"ר או שנטל חפץ מרה"ר והניחו שם, חייב. אבל אם היה גובהם פחות מ' טפחים, או שהם היו פחות מרוחב ד' טפחים, פטור לפי שאינם כרה"י.

גמרא: בור עמוק עשרה טפחים דינו כרה"י. חולית הבור מצטרפת להשלים את עומק הבור לעשרה טפחים.

בור הנמצא ברה"ר עמוק י' טפחים ורחב ד' טפחים, אסור למלא ממנו מים בשבת, משום שהוא מוציא מרה"י לרה"ר. ואם עשו סביבות הבור מחיצות גבוהות י' טפחים מותר למלא ממנו, לפי שתוך המחיצות הוא רה"י. וכן אסור לו לעמוד על שפת הבור

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

ולהכניס את ראשו לחלל הבור ולשתות, שמא ימשוך את הכלי אצלו, ואם הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה, מותר.

ספקו של רב מרדכי: עמוד בגובה י' טפחים ורוחב ד' טפחים (= דינו כרה"י) הנמצא ברה"ר, וזרק חפץ ונח על גביו, האם חייב כיון שעשה עקירה ברה"ר והנחה ברה"י, או שכיון שלא יתכן שהחפץ נח על העמוד אם לא שהוא היה גבוה ממנו מעט לפני שנח עליו (כדרך כל דבר הנזרק), וא"כ נמצא שהחפץ עבר למעלה מי' טפחים שהוא 'מקום פטור', ופטור.

רב יוסף ואב"י מוכיחים ממשנתנו ש"הנוטל מהן והנותן על גבן (= על החוליה והסלע) חייב", ואף שכדי להניח עליהם הוא צריך להגביה את החפץ מעט מעל י' טפחים, בכל זאת הוא חייב. **רב מרדכי דוחה ראייה זו**, שאפשר להעמיד את משנתנו כשהניח מחט במורשא שבסלע (= בליטה בצידו של הסלע הנמוכה מי' טפחים ודינה כ'חורי רה"י) או בחריצא (= שהניח את המחט בחריץ שבראש הסלע ולא הגביהה למעלה מי' טפחים).

ספקו של רבי יוחנן: כותל העומד ברה"ר גבוה י' טפחים אבל אינו רחב ד' טפחים, וכותל זה מקיף בקעה שהיתה כרמלית וע"י הקיפו הכרמלית נעשית רשות היחיד, וזרק חפץ ונח על גבי הכותל, האם פטור כיון שאין בכותל רוחב ד' טפחים, או שחייב כיון שאנו רואים כאילו הכותל הוא חלק מקרקע רה"י. **אמר עולא:** אם הכותל עושה את הכרמלית לרה"י קל וחומר שהוא עושה את עצמו לרה"י, וחייב.

ספק נוסף של רבי יוחנן: בור עמוק תשעה טפחים, ועקר ממנו חוליה (= אדמה) והניחה ברה"ר וע"י כך השלים את עומקו לי' טפחים, האם אנו אומרים שעקירת החפץ (= החוליה) ועשיית המחיצה (= עומק י' טפחים המחשיבה את הבור לרה"י) באים יחד ובשעת העקירה הוא כבר רה"י, וחייב. או כיון שלפני שעקר את החוליה הבור לא היה רה"י, פטור. ואם תאמר כצד השני שבספק ופטור, מה הדין בבור עמוק י' טפחים ועקר חוליה מרה"ר ונתן לתוכו, ובכך מיעטו מי' טפחים ואינו כרה"י, האם הנחת החוליה וסילוק המחיצה המחשיבה את הבור לרה"י באים יחד, וחייב. או כיון שכשהניח את החוליה בטל ממנו דין רה"י, פטור.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הגמרא מוכיחה מדברי רבי יוחנן בעצמו שאמר שהזורק דבילה שמנה ונדבקה על קיר הכותל חייב, ואף שעובי הדבילה ממעט את הארבע אמות, בכל זאת הוא חייב כיון שבשעת הזריקה היה ד' אמות עד הכותל. הגמרא דוחה ראייה זו, ששם הוא לא מבטל את הדבילה, ולכן אינה ממעטת את הד' אמות, אבל במניח חוליה בבור הוא מבטל אותה שם, ועדיין יש להסתפק האם פטור כיון שעל ידי שמניחה שם מתמעט הבור מי' טפחים.

ספקו של רבא: אם נפשוט את ספקו של רבי יוחנן לעיל שפטור על הנחת חפץ ועשיית מחיצה ביחד, מה הדין כשזרק ברה"ר דף (= עץ שיש בו ד' על ד' טפחים) וחפץ מונח עליו, והוא נח על גבי יתדות הגבוהות י' טפחים ואינם רחבות ד' טפחים (שדינם כ'מקום פטור'), וע"י זריקה זו נעשה הדף רה"י (שהרי הוא נח על מקום גבוה י' ויש בו ד' על ד' טפחים), האם כיון שעשיית הדף לרה"י והנחת החפץ שעל גביו נעשו ביחד הוא פטור, או כיון שאי אפשר שלא הוגבה החפץ מעט בזריקתו, וא"כ נמצא שקודם הדף נח על היתדות ונעשה רה"י ורק אח"כ החפץ נח על גביו, וחייב על הנחת החפץ. הגמרא נשארת בתיקו.

